

el pueblo

Tortosa, lunes 17 de julio 1933

AÑO XXXII

NÚM. 3.693

Franqueo
concertado

Redacción y Administración: calle de Campomanes, 33
Teléfono 142

SUSCRIPCIÓN: DOS PESETAS AL MES

Diario de avisos y noticias

Portaveu del Partit Republicà Radical-Socialista Català

Dissabte fou signada l'escriptura del solar número 1 de la Llonja

Dissabte, a les cinc de la tarda, fou signada l'escriptura del solar núm. 1 procedent de l'enderrocament de l'antiga Llonja i Govern militar, edificis que, com es recordarà, foren rescatats per l'actual Ajuntament republicà, i que, per espai de varis segles, havien estat en poder del Ram de Guerra, sense que mai cap Ajuntament, ni encara aquell que comptava amb el favor del Dictador, hagues pogut rescatar los per al poble.

L'escriptura fou autoritzada pel notari en Josep M.ª Tunyí, i l'atorgaren en nom de l'Ajuntament l'Alcalde En Joan Benet Pinyana i el Regidor-Sindic En F. Sanz Martorell, junt amb la propietària Na Trinitat Delsors, Vidua de Vericat, efectuant-se l'escriptura al domicili d'aquesta senyora, car pel seu delicat estat de salut no li fou possible traslladar-se al domicili del Notari.

La quantitat que s'ha pagat per aquest solar—cent trenta dues mil quatre-centes tres pessetes i quaranta quatre cèntims—, en virtut de l'acord adoptat per l'Ajuntament, s'ha dipositat aquest matí al Banc d'Espanya per a ésser esmerçada en construccions escolars.

El poble de Tortosa s'ha de felicitar d'aquestes disposicions del Ajuntament, que, ultra beneficiar urbanísticament la nostra ciutat, la beneficien procurant-li aquells edificis escolars de que està tan mancada i que han de contribuir a enlairar la cultura i, ensems, el benestar del poble tortosí.

LA DIVISIO TERRITORIAL

I I

UN XIC D'HISTORIA

VEGUERIES

Tothom sap que les vegueries eren territoris dins els quals un funcionari, anomenat veguer, administrava justícia.

El nombre de vegueries i l'extensió de cadascuna va variar molt a través del temps. Durant el regnat d'Alfons II n'hi havien deu a Catalunya. En temps de Jaume II augmentaren fins a dinou. En el cens de Pere III (any 1359) n'hi figuraven catorze. L'any 1513 es mantenia el nombre de vuit vegueries. L'any 1659 les vegueries eren quinze. A mitjans del segle XVII el seu nombre restà reduït a diset. En el segle XVIII, fins a la seva transformació en els corregiments, les vegueries eren setze.

En tot temps, des d'Alfons II fins al segle XVIII, Tortosa fou vegueria principal.

La vegueria constituïa la divisió territorial natural de que parlàvem en l'anterior article. Era la divisió característica de Catalunya, la que, en llur durada d'uns cinc segles, prolongats sota el nom de corregiments fins al segon quart del segle passat, va determinar amb claretat naturalíssima quinajhaví d'ésser avui la comarca de Tortosa.

JUNTES DE JAUME II

Jaume II intentà d'implantar a Catalunya una institució molt pròpia d'Aragó, les Junes creades l'any 1260 a Saragossa, originades per necessitats dels pobles aragonesos per a defensar-se dels bandolers.

Hom intentà de dividir la nostra terra amb la creació de les quatre Junes de Tortosa, Lleida, Girona i Barcelona, cadascuna de les quals fou proveïda de un sobrejunter amb majors facultats que els d'Aragó, puix s'estenien a l'ordre militar i al judicial. Els sobrejunters venien a substituir el governador general. Però els catalans es resistien d'admetre l'institució exòtica. L'assaig fracassà amb rapidesa màxima i Jaume II desistí del projecte de la seva cort.

CORREGIMENTS

El decret de Nova Planta adoptà la divisió territorial en corregiments. Aquests, en realitat, no són més que una prolongació de les vegueries. Restà aleshores, dividida Catalunya en dotze corregiments, un d'ells integrat per Tortosa, Castellania d'Amposta i Ribera d'Ebre, amb llur corregidor i llur Alcalde major a Tortosa.

DIVISIO NAPOLEONICA

La divisió inicial francesa fou la de departaments. El 8 de Febrer de l'any 1860, però, Napoleó decretava la separació de Catalunya d'Espanya i creava per a la nostra terra una organització particular intitulada «Govern de Catalunya». El principat fou dividit en corregiments, sots-corregiments i cantons. Com que

les terres catalanes de ponent no estaven en poder de les forces napoleòniques, únicament fou assenyalada l'estructura de dos corregiments: el de Barcelona i el de Girona.

L'EPOCA CONSTITUCIONAL

Carles III es proposà de dividir Espanya en unes «provincies» d'extensió uniforme, dirigides per una Audiència i subdividides en districtes governats per corregidors. El projecte no prosperà. A les Corts de Càdiç els delegats catalans combateren la divisió «provincial», però en compliment de l'article VI de la Constitució de 1812, les Corts ordinàries de 1813 i 1814 procediren a donar forma a la divisió susdita i Catalunya fou tripartida, assignant-li tres «provincies»; dues marítimes—Barcelona i Tarragona—, i una d'interior, molt més reduïda que les anteriors—Seu d'Urgell—.

L'any 1814 el rei Ferran recollia l'opinió adversa formada entorn de la Constitució de 1812 i en decretava l'abolició. Catalunya veié aleshores restablerts els corregiments.

L'any 1822 en ésser decretada i sancionada la Constitució de 1820, Catalunya es dividí en les «provincies» de Barcelona, Tarragona, Lleida i Girona.

El fracàs de la nova Constitució tornà la divisió en corregiments dins l'unitat orgànica de Catalunya. Per fi, per real decret, el 30 de Novembre de l'any 1833, la reina regent dividí Espanya en les 49 «provincies» en que s'ha dividit fins fa poc i entraren novament en vigor a Catalunya les quatre «provincies» de 1822.

P. R. R. S. C.

AVIS

S'assabenta a tots els Comitès que els dies 24 i 25 d'aquest mes es celebrarà a Reus el II Congrés del Partit Republicà Radical-Socialista Català.

P. R. R. S. C.

Tortosa

La conferencia de Campos i Terre

Tal com estava anunciat i en el saló d'actes del C. R. R. S. C., divendres donà, el nostre ben-volgut company de redacció, la seva conferència disertant envers el suggestiu i interessant tema «La divisió territorial a Catalunya».

Feu la presentació de l'orador

En Josep Monclús

qui digué del conferenciant que encara que jove en edat i nou militant del nostre partit, era indubtablement una troballa valuosa per la seva capacitat i una revelació periodística que havia portat a EL PUEBLO, l'òrgan nostre de premsa, oratges perfumats de joventut, saba vivificadora, essència de renovació constant, elegància espiritual d'estil floreixat i es-cullit. Tot ho deu, no obstant, als seus propis esforços i a llur capacitat.

Per ço, la seva veu deu ésser escoltada amb interès, per que sempre serà per a nosaltres un alliconament profitós.

Acte seguit dongué la paraula a

En Sebastià Campos i Terré

que començà dient que s'havia escrit molt envers la divisió territorial de Catalunya, que s'havien articulat nombrosos projectes a n'aquest respecte, però com eren ells el resultat d'una encosta feta correueta, visitant apressa les comarques i preguntant d'escapada a les gents que desconeixien el problema, lògi-

cament havien esdevingut els esmentats projectes, incomplets, erronis i decepcionadors per a la immensa majoria dels catalans.

La divisió territorial—diu l'orador—no es pas un problema polític, és més aviat una qüestió purament administrativa. La divisió territorial es deu fer, doncs, sense obeir a cap norma exclusivament partidista i interressada.

Doneu-los als pobles amples facultats per agrupar-se i veureu com, per sí mateixos, desdibuixant les fronteres comarcals.

L'ordre econòmic és una llei que assenyalà, amb els mercats concorreguts, les vertaderes i més fermes fronteres per a cada comarca determinada.

La divisió territorial en el que respecta a les comarques, la traça la autodeterminació dels pobles amb llur natural inclinació a comprar i vendre al mercat on, per múltiples raons, li és més planer desenvolupar-se comercialment.

Estudia el conferenciant els dos projectes presentats per la ponència que va designar la Generalitat. L'un a base de comarques soles i l'altra cercenant les comarques per agrupar-les després en un organisme superior: les super-comarques. Assenyalà els inconvenients i errors de cada u dels esmentats projectes, errors que culminen en l'intent de les vegueries o super-comarques.

PERFILS

I PER NOSALTRES, TAMPOC

«Acció», portaveu del Partit d'Acció Catalana Republicana al Baix Ebre, corresponent amant uns articles meus inserits la darrera setmana a aquestes mateixes columnes, publica un article editorial, intitulat «Realitats», el que resta sintetitzat en l'últim paràgraf, que és el següent:

«S'imposa l'unió, si. Però amb la màxima dignitat i amb la màxima noblesa. Aquestes són les realitats d'avui. A elles, doncs, ens caldrà atendre si no volem espantillar una cosa que està per damunt de tot i de tots. Per nosaltres no serà».

Jo voldria copsar l'autoritat suficient per a dir-li al confrare: I per nosaltres, tampoc.

No tinc aquesta autoritat. No la té ningú al nostre partit. Això no obstant, jo puc assegurar als amics d'«Acció» que l'esmentat editorial ha estat favorablement comentat pels meus correligionaris, als qui els ha plagut—plaença que, naturalment, comparteixo—la sincera cordialitat que s'hi esguarda.

L'entesa d'esquerrers, pel que respecta al P. R. R. S. C., no crec es faci difícil.

Veig a tots els afiliats al nostre partit molt predisposats a l'unió, de quina predisposició cal que ens en fem: Manca, emperò, donar-li a aquesta afinitat de pensament polític un caire de realitat que ens permeti a tots lluitar nos—com més aviat millor, i units fortament—a la lluita electoral i a la tasca de propaganda republicana de que resten tan necessitats les nostres contrades.

Plagiant al nostre poeta immortal, «Avantcem, donant-nos les mans...»

S. CAMPOS i TERRÉ

Demostrà en dades evidents l'absurd de les actuals «provincies» que ocasionen perjudicis ruïnosos i injustos a ciutats, que tenen tanta, sinó més, importància que la denominada capital, sofreixen, a més del seu relegament en l'esfera d'intervenció oficial, impostos i càrregues superiors a llurs possibilitats, percebent, en canvi, quantitats exiguës pels mateixos capítols de pàgols creixuts.

Citá l'exemple de Tarragona i Tortosa i posà de relleu que mentres la capital ha tingut constantment l'ajut oficial, cobrant quantitats molt superiors als tributs i serveis que rendia, Tortosa, com altres ciutats de la seva importància pròpia, han tingut d'arrastrar i suportat la càrrega greu que'l favoritisme i privilegi de la capital l'imposava per a la seva ruïna i per a la seva vergonya.

Feu la descripció minuciosa i detallada de lo que era geogràficament la comarca de Tortosa i dels seus límits naturals i propis, per lo que rebat la pretensió o propòsit de deslligar d'ella cap dels pobles que la integren, ja que ni en l'ordre econòmic, històric ni geogràfic s'alega, ni es pot alegar, cap mena de raó, ni motiu, ni interès que ho impossin.

Podrien fer valdre únicament, els que volen crear una comarca deslligada de la nostra donant-li la designació de Montsià, l'aspecte polític, però aquest ja em dit que en una distribució territorial no es pot tenir en compte.

Els dos projectes que proposa la Generalitat cerquen, partint solament d'un interès polític, mutilar la nostra comarca, perillar la nostra ciutat, i això ni a ells els hi és dat imposar ho ni a nosaltres poder-ho acceptar.

Nosaltres—continúa dient l'orador—propugnem per una divisió territorial que porti la plena autonomia econòmica dels municipis i no en podem admetre d'altra.

Parodiant la frase de Guimerà diu: «L'ànima es meua». Sí, Tortosa te una ànima, i ningú pot intervindre-hi per sofocar la seva expansió ni limitar el seu vol.

Catalunya avans de gaudir de l'Estatut li deia a Madrid «L'autonomia que et reclamo no és una concessió ni una mercé, és un dret propi i natural que neix de la meua autodeterminació.» I afegia: «Quan més amples sien els drets i més extenses les llibertats que arribi a gaudir més espanyola sentirà Catalunya.»

Nosaltres, posats en el mateix cas, li hem de dir a Barcelona el mateix: «Voleu que Tortosa sia fermament catalana. Doncs comenceu per reconèixer la seva personalitat i doneu-li l'autonomia municipal que mereix i necessita.»

Treballem per l'autonomia, —acabà dient l'orador—implantem-la, i farem així possible que tots els pobles i comarques de Catalunya ajudin a la gran obra històrica d'Espanya, fent que la República camini cada dia amb més seguretat, seguretat ferma i fecunda, vers la justícia i la pau social.

El públic nombrós que omplena el local va premiar la brillant i documentada disertació del company Campos i Terré, amb un ramillet nodrit de xardorosos i merescuts aplaudiments.

J. C. P.

DE ENSEÑANZA

— : — : —

Por la Junta local de 1.ª enseñanza de Roquetas, ha sido elevada una denuncia al Consejo provincial y al Gobernador civil contra un maestro de aquella ciudad, por no sujetarse a lo que ordena la llamada ley de Congregaciones religiosas.

Lea V. la 4.ª página